

24 december 2024
Kerstavond
Jesaja 9,1-6 en Lucas 2,1-14

VERKONDIGING

In het evangelie van Lucas dat we zojuist hebben gelezen wordt al direct duidelijk dat het geboorteverhaal van Jezus een politieke lading heeft. Keizer Augustus toont daar zijn macht. Lucas beschrijft de geboorte van Jezus namelijk in de context van een volkstelling, waarbij hij inzoomt op een arm stel in Betlehem. Jozef en Maria zijn daar naar toe gereisd omdat ze volgens de evangelist nazaten zijn van koning David, die uit Betlehem kwam.

Jezus stamt af van een koning en is in een voerbak gelegd. Het gebeurde in een uithoek van het rijk van de keizer, in een klein plaatsje. Niet in een paleis, maar juist in een dorp, in een stal helemaal in het buitengebied aan de rand van Betlehem. Het contrast tussen rijkdom en armoede is een en al aanklacht. Jezus komt op voor de armen, de rijke staan met lege handen. God kiest voor een bevrijding van de armen. En zou je dat niet overduidelijk een politieke boodschap kunnen noemen.

Ver weg van alle macht wordt een kind geboren en neergelegd in een voederbak en waarvan velen droomden: een kind dat koning wordt, koning naar Gods hart, dat vrede brengt en aan dat vredesrijk komt geen einde. Nergens was er plaats voor dit kind: niet in de herberg, niet in de tempel, niet in de versteende harten van mensen. Of toch.....

En het gebeurde dat herders – niet in tel – die leven in het donker, zich ophouden buiten de samenleving en wonen bij hun schapen. Uitgerekend zij horen als eersten van de geboorte. Uitgerekend zij – de laatsten – krijgen als eersten het bericht dat Jezus is geboren.

En het geschiedde dat de herders zeiden, laten we gaan. En zij maakten bekend wat er over dit kind was gezegd. Als wij horen wat de herders toen vertelden, zullen ook wij verwonderd zijn. Zij verwijzen immers al naar allen die aan de rand leven, niet gewaardeerd of zelfs misprezen worden. Hen allen voor wie geen plaats is, voor wie het strengste opvangbeleid ontwikkeld moet worden, zij die geen opvang vinden.

De uiterste eenvoud waarin deze geboorte plaatsvindt, stemt wel tot nadenken. 'Er was geen plaats voor hen', staat er. Het is van alle tijden. Schamelheid en armoede trekken niet aan. Armoede stoot af. De arme en de vreemdeling horen er niet bij. Omdat ze niet zijn zoals wij, omdat ze onze vanzelfsprekendheden, onze verworvenheden, onze wereld in vraag stellen. Juist daarin is God zo anders dan wij: dat Hij oog heeft voor wat niet aantrekkelijk is; dat Hij omziet naar hen die wij niet zien. Later zal Jezus zich met hen identificeren: 'wat gij aan de minste van de mijnen hebt gedaan, dat heb je aan mij gedaan'.

De verhalen en ervaringen van toen zijn de grote uitdagingen voor vandaag. Een kind geboren in een stal en liggend in een kribbe. Duizenden kinderen nu die geen eigen fatsoenlijk bed hebben zoals de speciale actie rond kinderarmoede zondagavond liet weten. De oorlog in Oekraïne – op ons eigen continent – duurt maar voort. Israël en Hamas blijven elkaar om de oren slaan met dag in dag uit dodelijke slachtoffers van onschuldige mensen, waaronder zoveel kinderen. En dat allemaal nota bene in een regio waar het het nieuwe leven van deze nacht – het Christuskind - is geboren. Op straat vinden afrekeningen plaats met dodelijke afloop. En daarnaast blijven op zoveel andere plaatsen in de wereld de wapens spreken. Hooggeplaatsten functionarissen zaaien angst om daarmee de wapenproductie op te schroeven. Er zijn de vele migranten, op de vlucht voor geweld en armoede. Er is een opwarming van de aarde die we zo moeilijk onder controle krijgen. Ook bij ons blijft de armoede een enorme uitdaging en zien we een groeiende tweedeling. Met moeite komen

een aantal mensen aan het eind van de maand rond. Dat alles zorgt voor onzekerheid en angst. Met het gevaar dat we in de verdediging gaan en schuldigen zoeken. Het gevaar dat we ons opsluiten in onszelf en de noodkreet van anderen niet meer zien. Extreme standpunten, met regelmaat verwoord in populistisch geroep van eigen volk eerst komen in plaats van doordachte analyses die de toets van de feiten doorstaan. Daarom zijn onderling vertrouwen, verbondenheid en solidariteit zo belangrijk. Hoe groot de uitdagingen ook zijn en hoe complex de situatie ook is, solidariteit en universele broederschap blijven de enige en noodzakelijke garantie voor een menswaardige samenleving, hier in ons land, in Europa en wereldwijd.

In deze dagen trekken veel mensen zich terug in de eigen kring om het feest van het licht te vieren. In verbondenheid met familie, vrienden en bekenden. Het is misschien wel diezelfde verbondenheid die in onze moderne samenleving ontbreekt, maar die broodnodig is om samenleven in het klein en in het groot het hoofd te kunnen bieden.

Mag dit besef in deze dagen terrein winnen: we herdenken de geboorte van een redder, we staan verwonderd bij het nieuwe licht en het nieuwe leven. Kerstmis niet alleen een feest van consumptie, maar ook een feest van bezinning en verbondenheid met de ander.

“Vandaag is in de stad van David voor jullie een redder geboren”, zo klonk het met woorden uit de Schrift. De kracht van Kerstmis is dat het geboren worden van Jezus niet een herdenkingsfeest is, waarbij we teruggaan naar toen. Als het dat was geweest, had de traditie het geen 2000 jaar volgehouden. Dan slaat de deur dicht en verbleekt het. We vieren het feest omdat het over vandaag gaat, over God die zich opnieuw verbindt met onze geschiedenis en ons aanspreekt.

In deze zin wens ik u allen een Zalig Kerstfeest.

Pastor Denis Hendrickx o.praem.